

Erken Çocuklukta Ritim, Dans ve Orff Eğitimi

Editör: Mübeccel Sara GÖNEN

Editör: Prof. Dr. Mübeccel Sara GÖNEN

ERKEN ÇOCUKLUKTA RİTİM, DANS VE ORFF EĞİTİMİ

ISBN 978-625-7880-07-7

DOI 10.14527/ 9786257880077

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2020, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Bu kitap T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayinevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayinevidir**. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

I. Baskı: Aralık 2020, Ankara

Yayın-Proje: Şehriban Türüldür
Dizgi-Grafik Tasarım: Müge Çetin
Kapak Tasarım: Pegem Akademi

Baskı: Vadi Grup Basım A.Ş.
İvedik Organize Sanayi 28. Cadde 2284 Sokak No:105
Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0312) 394 55 91

Yayıncı Sertifika No: 36306
Matbaa Sertifika No: 49180

İletişim

Karanfil 2 Sokak No: 45 Kızılay / ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50 - 430 67 51
Dağıtım: 0312 434 54 24 - 434 54 08
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

ÖN SÖZ

Nitelikli toplumlar nitelikli bireyler ile mümkün olur. Nitelikli bireylerin yetişmesi için de nitelikli eğitime ihtiyaç vardır. İnsan yaşamının en önemli evrelerinden erken çocukluk eğitimindeki kalitenin yüksek olması nitelikli, özgüvenli, yaratıcı, kendini ifade edebilen, sanatsal ve estetik bakış açısına sahip, sorumluluk sahibi, grup çalışmalarına yatkın bireylerin yetişmesinde son derece önemlidir. İyi yapılandırılmış müzik etkinlikleri bu özelliklere sahip bireylerin yetişmesinde son derece önemli bir yere sahiptir. Erken çocuklukta müzik etkinlikleri ile tüm gelişim alanları arasında sıkı bir bağ vardır ve bu etkinlikler çocukların dil, bilişsel, sosyal-duygusal, motor gelişimlerini destekler ve bu etkinlikler ritim duygularını geliştiren çalışmaları kapsar. Tüm bu gelişim alanlarını besleyen müzik etkinlikleri sayesinde çocuklar, müziği seven, müziğin disiplinini hayatın diğer alanlarına aktarabilen, mutlu, kendi kültürünü tanıyan, müzik dilini anlayan bireyler olarak yetişeceklerdir.

Şarkı söyleme, müzik dinleme, ses ayırt etme çalışmaları, nefes-ses çalışmaları, ritim çalışmaları eşliğinde yaratıcı dans, müzik eşliğinde yaratıcı hareket ve dans ile müzikli öyküden oluşan müzik etkinlikleri bireysel ya da grup olarak yapılabilir. Bu etkinlikler çocukların kendilerini ifade etmesini sağlayarak yaratıcı hayal gelişimlerine olumlu katkı sağlarken özgüven kazanmalarına da yardımcı olurlar. Erken çocukluk dönemi için eğitim ortamı düzenlerken müzik eğitiminin beş boyutu (dinleme, söyleme, çalma, müzik bilgisi ve müzik kültürü) ve çocukların bilişsel, duyuşsal, sosyo-duygusal, motor gelişim düzeyleri ile yaş, ilgi, ihtiyaçları göz önüne alınmalıdır.

Bu kitabın erken çocukluk döneminde müzik etkinliklerinin tıpkı diğer etkinlikler gibi planlanması, uygulanması ve değerlendirilebilmesi için öğretmen adaylarına ve öğretmenlere yol göstermesi amaçlanmıştır. Ayrıca müzik etkinliklerinin diğer etkinliklerle nasıl bütünleştirilebileceğine ilişkin örnek etkinlik planlarına yer verilmiştir. Erken çocukluk dönemi için müzik, yaratıcı hareket, dans bilgi ve etkinlikleri içeren bu kitabın okul öncesi eğitimi, sınıf eğitimi, müzik eğitimi, spor eğitimi, drama eğitimi alanında çalışanlar ve bu programlardaki üniversite öğrencilerine yol göstermesi dileğiyle...

Mayıs 2020, Ankara

Editör Prof. Dr. Mübeccel Sara GÖNEN ve

Yazarlarımız Prof. Dr. Ayperi DİKİCİ SİĞİRTMAÇ

Doç. Dr. Banu ÖZEVİN

Dr. Meral METE

Dr. İnanç ETİ

Bölümler ve Yazarları

Editör: Prof. Dr. Mübeccel Sara GÖNEN

1. Bölüm: Müziğe İlişkin Temel Kavramlar, Ritimsel Algı, Ses Gelişimi ve Gelişim Alanları ile İlişkisi

Dr. Meral METE - Hacettepe Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-3786-078X

2. Bölüm: Okul Öncesinde Müzik Eğitimi Ortamı Düzenleme

Dr. Meral METE - Hacettepe Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-3786-078X

3. Bölüm: Okul Öncesi Eğitimde Müzikli Öykü ve Drama

Dr. Meral METE - Hacettepe Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-3786-078X

4. Bölüm: Orff Schulwerk Müzik ve Hareket Eğitimi

Doç. Dr. Banu ÖZEVİN - Dokuz Eylül Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-0753-5409

5. Bölüm: Yaratıcı Hareket ve Yaratıcı Dans

Doç. Dr. Banu ÖZEVİN - Dokuz Eylül Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-0753-5409

6. Bölüm: Okul Öncesi Eğitim Programlarına Uygun Müzik Etkinlikleri Planlama, Uygulama ve Değerlendirme

Dr. İnanç ETİ - Çukurova Üniversitesi

ORCID No: 0000-0001-9736-094X

Prof. Dr. Ayperi DİKİCİ SİĞİRTMAÇ - Çukurova Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-8167-8467S

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	iii
Bölümler ve Yazarları.....	v

1. BÖLÜM

MÜZİĞE İLİŞKİN TEMEL KAVRAMLAR, RİTİMSEL ALGI, SES GELİŞİMİ VE GELİŞİM ALANLARI İLE İLİŞKİSİ

Ses Eğitimi.....	2
Ses Gelişimi Ve Gelişim Alanları İle İlişkisi.....	3
0-12 Ay.....	3
2 Yaş	4
3 Yaş	4
4 Yaş	5
5 Yaş	5
6 Yaş	6
Çocuklarda Ses Sağlığı ve Şarkı Seçimi	6
Müziğin Yapı Taşları: Ritim.....	8
Ritmiksel Algının Gelişimi ve Gelişim Alanları İle İlişkisi.....	9
Ritim Çalışması İçin Bazı Örnekler	12
Okul Öncesinde Müzik Etkinliklerinin Gelişim Alanlarına Etkisi.....	15
KAYNAKÇA	17

2. BÖLÜM

OKUL ÖNCESİNDE MÜZİK EĞİTİMİ ORTAMI DÜZENLEME

Müzik Etkinlikleri için Fiziki Ortam Nasıl Olmalıdır?	19
İdeal Bir Müzik Sınıfının ya da Müzik Merkezinin Fiziki Ortamı Nasıl Olmalıdır? 21	
Okul Öncesi Müzik Etkinliklerinde Kullanılabilecek Ritim Çalgıları.....	24
Vurmalı Melodik Çalgılar	26
1. Ksilofon (Xylophone)	26
2. Metalofon (Metallophone).....	27
3. Glockenspiel	28
4. Tektonlar (Resonator Bar, Chime Bar).....	29
5. Bar Chime (Çubuklu Çan).....	29
6. Ses boruları (Boomwhackers)	30
7. Masa çanları (Desk bells)	30

Müzik Merkezindeki Müzik Kitaplığında Bulunabilecek Bazı Kitap Önerileri.....	34
Okul Öncesi Çocukların Çalgı Yapımı için Kitap Önerileri.....	36
KAYNAKÇA	36

3. BÖLÜM OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE MÜZİKLİ ÖYKÜ VE DRAMA

Okul Öncesinde Yaratıcı Drama	40
Müzik Öğelerini İçeren Drama Çalışmalarına Örnekler	41
Sesler etkinliğinin “Müzikal Sesler” etkinliğine uyarlanması.....	43
Müzikli Öykü Etkinlik Örneği 1.....	45
Uzaylı Ziyaretçiler Hikâyelemesi Etkinlik Yazarı:Arda KÜÇÜKAHMETLER.....	45
Müzikli Öykü Etkinlik Örneği 2.....	52
Uç Uç Böceğim Etkinlik Yazarı: Nuran BARUT	52
Teşekkür.....	53
KAYNAKÇA	54

4. BÖLÜM ORFF SCHULWERK MÜZİK VE HAREKET EĞİTİMİ

Carl Orff’un Yaşamı	55
Schulwerk Nedir?	56
Schulwerk’in Gelişimi	57
Elementer Müzik	60
Yayınlar	61
Orff Schulwerk’in Model Karakteri.....	62
Orff Schulwerk’in Bileşenleri	63
Konuşma	63
Şarkı Söyleme.....	64
Hareket ve Dans	64
Orff Çalgıları.....	66
Öğrenme Süreci	69
ÖRNEK ETKİNLİKLER.....	71
TERLİK PABUÇ	71
KAYNAKÇA	74

5. BÖLÜM

YARATICI HAREKET VE YARATICI DANS

Bilişsel kazanımlar.....	78
Duygusal kazanımlar	78
Fiziksel kazanımlar.....	78
Sosyal kazanımlar.....	78
Sanatsal kazanımlar.....	79
Dansın Öğeleri.....	80
Örnek Etkinlik 1. Dans Eden Tüller	83
Etkinlik 2. Deniz Canlıları	84
KAYNAKÇA	85

6. BÖLÜM

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMLARINA UYGUN MÜZİK ETKİNLİKLERİ PLANLAMA, UYGULAMA VE DEĞERLENDİRME

Giriş.....	87
A. Erken Çocukluk Dönemi Müzik Etkinliklerinin Planlanması.....	88
Kazanımların Belirlenmesi.....	89
Müzik Merkezinin Düzenlenmesi.....	90
Çocukların Farklılıklarının ve Gelişim Özelliklerinin Dikkate Alınması	91
B. Erken Çocukluk Dönemi Müzik Etkinliklerinin Uygulanması	92
C. Erken Çocukluk Dönemi Müzik Etkinliklerinin Değerlendirilmesi.....	96
Etkinlik Örnekleri	98
KAYNAKÇA	111
Yazarlar Hakkında.....	113

1. BÖLÜM

MÜZİĞE İLİŞKİN TEMEL KAVRAMLAR RİTİMSEL ALGI, SES GELİŞİMİ VE GELİŞİM ALANLARI İLE İLİŞKİSİ

Dr. Meral METE - Hacettepe Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-3786-078X

Müzik, seslerle var olan bir sanattır. “Sesin var olmadığı bir dünya hayal etmek zordur. Doğa sesleri, insan sesleri, makinelerin çıkardığı gürültülü ve düzenli sesler vb. seslerin var olduğu bir ses evreni içinde yaşarız. Bu sesler titreşimler yoluyla havada hareket ederek kulaklarımıza gelir ve duyma işlemi gerçekleşir” (Nankivell-Aston ve Jackson, 2007). Müziği oluşturan temel unsurlara baktığımız zaman karşımıza çıkan bu ses kavramının bazı özellikleri olduğunu görürüz:

“Sesin üç temel özelliği vardır:

1. Yükseklik: Seslerin ince ya da kalın olması, ses yüksekliğini belirler. Bir sesin ince ya da kalın oluşu, titreşimin saniyedeki hızı ile yani frekansla ölçülür.
2. Gürlük: Sesin gürlüğü (şiddeti, volümü), titreşimin genişliğine bağlıdır ve gürlüğü belirleyen birim, desibeldir.
3. Nitelik: Çeşitli ses kaynaklarından oluşan sesleri birbirinden ayıran renk farkına, sesin ‘tınısı’ ya da ‘niteliği’ denir” (Say, 2010; Say, 2012; Özgür ve Aydoğan, 2015). Bir ses kaynağını, bir müzik aletini ya da insan sesini diğerlerinden ayıran ton rengi veya ton kalitesidir.

İnsanın sahip olduğu en temel ve doğal çalgısı kendi sesidir. Müzikal anlamda insan sesleri incelik, kalınlık farkına göre sınıflandırılmaktadır. Buna göre temelde kadın ve erkek sesleri olarak ikiye ayrılır. Ergenlik dönemine kadar insan sesleri, ses değişimine (mutasyon) uğrayana kadar çocuk sesi olarak adlandırılır. “Çocuk sesleri henüz gelişimleri tamamlanmamış olan geçici seslerdir. Bebeklik ve erken çocukluk devreleri de dâhil olmak üzere, erkek ve kız çocuklarının sesi 9 yaşına kadar hemen hemen aynı özelliği gösterir. Bu dönem çocuk sesleri orta gürlükte, yumuşak ve tatlı bir karakter taşır” (Başer, 2004). Çocuk sesleri kız ve erkek sesleri

olarak ayrı düşünülmez çünkü ergenlik öncesi dönemdeki tüm çocuk sesleri, ince kadın sesini andıran özellikler taşır. Ancak yine de çocuk seslerini kendi içerisinde ince çocuk sesi ve kalın çocuk sesi olarak sınıflandırmak mümkündür (Sun ve Seyrek, 2002). “Sağlıklı çocuklarda ses, normal gelişime bağlı olarak değişiklikler gösterir. Bir-iki yaşına kadar beş yarım ton olan ses, on iki yaşında 14-19 yarım ton kapasitesine çıkar” (Töreyn, 2015).

İnsan seslerini inceden kalına doğru genel olarak aşağıdaki şekilde sıralayabiliriz:

♪ Kadın Sesleri	: Soprano	(ince)
	: Mezzo soprano	(orta)
	: Alto	(kalın)
♪ Erkek Sesleri	: Tenor	(ince)
	: Bariton	(orta)
	: Bas	(kalın)

Bu sesleri karakter olarak *lirik* ve *dramatik* sesler olarak da ikiye ayırabiliriz. “Lirik sesler, dramatiklerden daha açık renkte ve ince seslere daha kolaylıkla çıkabilen seslerdir. Dramatik sesler ise ciddi, koyu renkli, biraz metalik özelliğe sahip seslerdir” (Aydıntan ve Egüz, 1969; Aktüze, 2003).

Ses Eğitimi

“İnsan sesine güzel şarkı söyleme becerisi kazandırmak amacıyla yapılan eğitime *ses eğitimi* denir” (Sun ve Seyrek, 2002). Töreyn (2015) ses eğitimi “bireylere sesini konuşurken ve şarkı söylerken, anatomik ve fizyolojik yapı özelliklerine uygun olarak kullanabilmesi için gereken davranışların kazandırıldığı, önceden saptanmış ilke ve yöntemlerle, planlanan hedeflere yönelik olarak uygulanan, planlı-programlı bir etkileşim süreci” olarak tanımlamaktadır. Gerek amatör olarak, gerek mesleki bir gereklilik olarak ses eğitimi ile ilgilenen bireylerin, bu eğitimi gerçekleştirebilmesi için öncelikle ses çıkarmaya yarayan organları tanımaları ve bazı teknik bilgileri öğrenmeleri gerekmektedir. Her gün farkında olmadan defalarca alıp verdiğimiz nefes ve çıkardığımız ses, vücudumuzda yer alan diyafram, akciğerler, nefes borusu, gırtlak (larinks), ses telleri, ağız boşluğu, damak, burun, işitme organları vb. organların muazzam bir işleyişi ve mükemmel uyumu sayesinde oluşmaktadır.

Bu bölümde bebeklikten başlayarak çocuk seslerini, *gelişim özelliklerini* ve *müziksel bağlamda gelişimlerini* inceleyeceğiz.

Ses Gelişimi Ve Gelişim Alanları İle İlişkisi

0-12 Ay

Bebekler ilk anne karnındayken müziğe karşı tepki vermeye başlar ve aynı zamanda işitme duyuları da gelişmeye başlar. “İkinci ayın sonundan itibaren ilk zamanlara oranla daha az ağlamaya rastlanırken, bebekler kumru gibi ses çıkarmaya başlarlar. Bu sesler öğrenilmemiş ve geneldir. Doğumdan iki ay sonrasına kadar erken bir dönemde çocuk, insan sesinin çıkarabileceği tüm sesleri çıkarabilir” (Yavuzer, 2012). Aynı zamanda bebeklik döneminin ilk aylarında başlarını çevirmek suretiyle ses kaynağının geldiği yere yönelirler. Kocabaş (2007), bebeklerin üçüncü aydan itibaren anne sesine başını çevirdiklerini, ses çıkardıklarını, ses tonunu değiştirerek ihtiyaçlarını, mutluluğunu ve mutsuzluğunu belli ettiklerini, ani ve yüksek seslerden korktuklarını ve yumuşak sesler duyduklarında rahatladıklarını belirtmiştir. Özetle “0-3 ay bebekleri seslere başını çevirebilir, mırıldanma ve gülümsemeyle karşılık verebilir, ünlü-ünsüz birleşimi heceler çıkarabilirler (ah-ah, oh-oh).” (MEB, 2015). 3-4 aylıkken bir oyuncak tutabilirler örneğin bir çingirak (İşmen-Gazioğlu 2012).

Beşinci ve altıncı aylarda kumru gibi çıkan ses, tek heceli anlamsız sözcüklere dönüşür. İlk önce sesli harfleri tekrarlar ve daha sonra sessiz harflerle birleşir. Denemeler sonucunda bu sesleri birbiri ardına tekrar eder. İlk hecelemeleri bu şekilde başlar. Çok daha bilinçli bir şekilde müziğe yönelir, gülerken tepki verir, müzik bittiğinde sorgulayan ifadelerle çevresine bakınır (Kocabaş, 2007; Yavuzer, 2012). Bebeklerin “üç-altı ayda yapabildiklerini; anlaşılmaz sesler çıkarma (bababa, gagaga), ismine yanıt verme ve «Ce» oyunu oynayabilme” olarak sıralayabiliriz (MEB, 2015).

Bebekler, sekizinci aydan sonra ritmik müziklere tepki verirler ve beden hareketleri ile eşlik edebilirler.

Dokuzuncu aydan itibaren oyun oynarken bir yandan da konuşmayı severler. Oyun esnasında bazı heceleri sürekli tekrarladığı görülür. Bu durum bebeğin konuşma hevesinden kaynaklanır. Takip eden aylarda hece sayılarında gözle görülür şekilde artış gerçekleşir (Gültekin, 2020).

“Müzik Eğitimi Ulusal Derneğine (MENC, 1991) göre bebekler ve yürüme aşamasındaki çocuklar müziği duyarak, hissederek, müzikal sesler ve seslendirmeler ile deneyler yaparak deneyimlerler” (Aral, 2014). Bir yaşındaki çocuklar tek sözcükler söyleyebilirken bir buçuk yaşından itibaren iki ve daha fazla sözcükleri söyleyebilirler.

“Bir yaşındaki çocuk, basit bir nağme mırıldanabilir. Her türlü sese, özellikle hayvan seslerine ilgi gösterir. 18 aylık olduğunda kendi başına ya da bir yetişkin yardımıyla yapabildiği ritmik hareketlerden hoşlanır. Hoplatılmayı, sallanmayı ve ona şarkı söylenmesini sever ve bunların onu mutlu ettiğini belli eder. Bir şeye vurarak, bir şeyleri birbirine çarparak ses çıkarmak ona ilginç gelir” (Başer, 2004).

2 Yaş

İki yaş çocuğunun genel ses gelişim özelliklerine baktığımızda bir şeyi işaret etmek için tek sözcük kullandığı, bunun yanında üç-dört kelimeyi bir araya getirerek anlamlı cümleler kurabildiği, sözcük dağarcığına eklenen yeni sözcükler ile iletişim becerilerinin arttığı görülmektedir. Morgül (2006), iki yaş çocuğunun ses gelişiminde ilk hedefin incelik-kalınlık farkı yaratmak olduğunu belirtmiştir. Ezgide inceleşip kalınlaşan seslerin beden hareketleriyle birleştirilmesinin, örneğin ince seslerde beden ve kolların yukarı kaldırılması, kalın seslerde de beden ve kolların aşağıda tutulması ya da çömelme hareketiyle hissettirilmesi gibi, önemli olduğunu vurgulamıştır. Böylece beden hareketleriyle ince-kalın ses farkının algılanması amaçlanmaktadır. “İki yaş çocukları kısa, basit şarkıları öğrenebilir, sevdikleri şarkılara hevesle karşılık verir, sıklıkla bunları tekrar tekrar duymak ister, doğru ses perdesinden olmasa da şarkılardan bölümler söyleyebilir, nadiren de olsa grupla şarkı söyleyebilir, müzik aletlerinden ev eşyalarına kadar her şeyi kullanabilir” (Aral ve Duman, 2014).

Aynı zamanda “bazı oyuncuların sesleriyle de ilgilenirler, bazılarını sallayarak, bir yere vurarak seslerini dinlerler. Duydukları müzik seslerine tepki verirler (Ömeroğlu, Ersoy, Tezel Şahin, Kandır, Turla, 2003). Kocabaş (2007), bu yaş çocuklarının müziksel anlamda gelişim göstermesi için müzik aletlerinin müzik etkinlikleri içerisinde tanıtılması gerektiğini ve şarkı seçiminin doğal vücut hareketlerinin kullanımına uygun olması gerektiğini vurgulamıştır.

3 Yaş

Üç yaş çocuğunun “dil yeterliliği hem sözcük dağarcığı, hem de anlam gelişimi konularında hızlı bir artış göstermektedir. Grup oyunlarına başlar ve önder olma eğilimi belirir. Müzik aletlerine dokunmak ve çalmak ister, bir veya daha fazla ritim çalgısıyla eşlik edilen neşeli ve hareketli şarkılara büyük ilgi gösterir (Ömeroğlu ve diğerleri, 2003; Morgül, 2006; Kocabaş, 2007). Çocuğun dikkati, yeni bir uyaran tarafından kolayca çekilir, örneğin bir şarkı, hareket, oyuncak bebek veya resim gibi. Söylenenlerin tam olarak ne anlama geldiğini her zaman

anlayamadığı durumlarda öğretmenin yüz ifadesi, göz teması ve jestleri, çocuğa “beden dili” aracılığıyla çok şey aktarabilir.

“Müziksel kavramların temeli bu yaşta atılır. Kuvvetli ses - hafif ses, hızlı-yavaş tempo, ince ses - kalın ses, uzun ses - kısa ses” (Morgül, 2006) vb. kavramların öğretilmesine ve pekiştirilmesine yönelik etkinlikler planlanmalıdır. Müzikal anlamda kendi ezgilerini üretebilirler, ritmik becerileri biraz daha gelişmiştir. Müziğin ritmine uygun hareketler yapabilirler; yürüme, koşma, zıplama vb. Etkinliklere olan yoğunlaşma süreleri kısa olmasına rağmen grup etkinliklerinde grubun parçası olma konusunda isteklidirler. Çünkü grup etkinliklerinde kendini keşfederler. İsteksiz olan çocukların katılımı konusunda ısrar edilmemeli, başka görevler vererek etkinliğe dâhil olması sağlanmalıdır.

4 Yaş

Bu yaş çocuklarının öğrendiği sözcük sayısı biraz daha artar ve daha uzun cümleler kurabilirler. Kendi kurguladığı oyunları, öyküleri ve olayları anlatırlar. Anne-babadan başlamak üzere çevresinde duydukları sesleri taklit etmeye başlarlar. Daha sosyaldirler.

Müzikal anlamda grupta uyum içinde olurlar ve grup içinde aktif rol almaktan hoşlanırlar. Forrai (1998) dört yaş çocuklarının oyunlara katılmaktan, şarkı söylemekten hoşlandıklarını ve müzik yeteneklerinin çok hızlı geliştiğini belirtmiştir. Kendi başlarına şarkı söylemeyi sevdiklerini, hatta kendi başlarına bir şarkıyı bile başlatabildiklerini aktarmış, grup içinde öğretmen tarafından başlatılan şarkıyı da söyleyebildiklerini eklemiştir. Bu yaş çocukları, bir müziğe ritmik olarak eşlik ederken beden hareketlerini daha organize olarak kullanabilmektedir. Kısa, basit, tekrara dayalı ve anlamsız sözleri olan şarkıları sevdikleri, hatta öğrendikleri şarkıların bazı sözcüklerini değiştirerek şarkıyı tekrarlamaktan keyif aldıkları gözlenmektedir.

5 Yaş

Beş yaş çocukları, önceki dönemlere göre daha karmaşık cümleler kurabilirler. Bir cümledeki sözcük sayısı beşe kadar çıkar ve kurdukları cümlelerin dilbilgisi kurallarına uygun olduğu görülür.

Müziksel gelişim olarak, müzik aletlerini çalma taklidi yapabildikleri gözlenmektedir. Dinlediği müziğe ya da söylediği şarkıya çok daha ritmik bir şekilde eşlik eder. Bu yaş çocuklarının müzik etkinliklerine yoğunlaşma süresi de artmaktadır. “Zihinsel ve motor gelişim düzeyleri, kolay dansları adım adım öğrenmeleri, müzikteki ritme uyum sağlayabilmeleri ve kendi ritimlerini yaratabilmeleri